

KOD UCZNIĄ		

KONKURS WIEDZY O MAZOWSZU

dla uczniów szkół podstawowych
województwa mazowieckiego

Rok szkolny 2021/2022

I ETAP SZKOLNY

Instrukcja

Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.

W zadaniach z odpowiedziami: A, B, C, D lub P, F zaznacz znakiem jedną poprawną odpowiedź, otaczając ją kółkiem, np.:

☐ B lub ☐ F

Jeśli się pomylisz, błędną odpowiedź przekreśl i zaznacz inną odpowiedź, np.:

☒ B ☐ A lub ☒ F ☐ P

Pozostałe zadania wykonaj zgodnie z poleceniami. Odpowiedzi starannie zapisz w wyznaczonych miejscach. Możesz korzystać z kalkulatora prostego i lupy.

Na wykonanie wszystkich zadań masz 60 minut.

Powodzenia!

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ SPRAWDZAJĄCY		
Maksymalna liczba punktów	35	100%
Uzyskana liczba punktów		
Podpis przewodniczącego		

Zadanie 1. (0–1)

Zaznacz herb województwa mazowieckiego.

A.

B.

C.

Zadanie 2. (0–4)

Pod każdym opisem herbu wpisz właściwą nazwę miasta. Odpowiedzi wybierz spośród podanych w ramce.

Płock, Ciechanów, Radom, Warszawa, Siedlce

Herb przedstawia:

1. w **polu błękitnym** sylwetkę **świętego Piotra** od pasa w górę, w szacie srebrnej, ze złotym nimbem, trzymającego w prawicy także **klucz** w skos.
.....
2. w **polu czerwonym** biały **mur** z pięcioma blankami z **trzema wieżami** o trzech blankach każda, z których środkowa wyższa oraz **bramą**, w której jest **majuskuła „R” biała**, nad bramą **mitra książęca**, nad tarczą **korona królewska**.
.....
3. w **czerwonym polu** postać **kobiety z rybim ogonem**, z **wzniesioną szablą** (bułatem) w ręce prawej i tarczą okrągłą w ręce lewej. Barwy ciała naturalne, włosy, szabla i tarcza złote. Nad tarczą herbową znajduje się **złota korona królewska**. Korona symbolizuje również zwycięstwo.
.....
4. na **czerwonej tarczy** herbowej, w części dolnej, **mur** obronny z **otwartą bramą**, a w górnej – **fronton katedry** z **czarną rozetą zwieńczonej złotym krzyżem** i **dwiema wieżami** ze stożkowymi niebieskimi dachami ozdobionymi złotymi kulami.
.....

Zadanie 3. (0–2)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Województwo mazowieckie liczy 35 558 km ² , co stanowi 11,4% powierzchni Polski.	P	F
2.	Przez teren województwa mazowieckiego przebiega kilka głębokich dolin rzecznych – Dolina Środkowej Wisły, Dolina Środkowej Warty oraz Dolina Czarnej Przemszy.	P	F

Zadanie 4. (0–3)

Na podstawie mapy oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Historyczne Mazowsze obejmowało część dzisiejszego województwa świętokrzyskiego.	P	F
2.	Przymiotnik mazowiecka występujący w nazwie miasta Rawa Mazowiecka świadczy o tym, iż leży ono na terenie historycznego Mazowsza.	P	F
3.	Ziemia Wiska leży w obecnym województwie mazowieckim.	P	F

Zadanie 5. (0–2)

Uzupełnij zdania. Zaznacz właściwe odpowiedzi (A lub B oraz C lub D).

Choć sady zajmują zaledwie niespełna 4% użytków rolnych w województwie mazowieckim, dają ponad **A/B** procent krajowej produkcji owoców z drzew. Głównym obszarem sadownictwa jest południowa część województwa, a przede wszystkim powiat **C/D**.

- A. 42% C. łosicki.
B. 95% D. grójecki

Zadanie 6. (0–2)

Uzupełnij zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi (A lub B oraz C lub D).

Gleby na terenie województwa mazowieckiego nie są zbyt żyzne. Dominują gleby **A/B** oraz płowe i rdzawe. W dolinach rzecznych wykształciły się **C/D**.

- A. czarnoziemny i brunatne C. lessowe
B. bielcowe i opadowo-glejowe D. mady

Zadanie 7. (0–1)

Tekst

W centrum Mazowsza znajduje się sztuczny zbiornik wodny powstały w wyniku spiętrzenia wód Bugu i Narwi przez zaporę Elektrowni Wodnej Dębe. Zbiornik ten jest obecnie centrum sportów wodnych, przyciągającym w okresie letnim nad swoje brzegi licznych turystów.

Jak nazywa się opisany zbiornik? Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Zalew Wiślany
B. Jezioro Solińskie
C. Zalew Włocławski
D. Jezioro Zegrzyńskie

Zadanie 8. (0–3)

Mapa. Ochrona przyrody w województwie mazowieckim

Dokończ zdania, dopisując nazwy właściwych parków.

8.1. Najbardziej na zachód wysuniętym parkiem krajobrazowym województwa mazowieckiego jest

8.2. Parki krajobrazowe znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy to i

Zadanie 9. (0–4)

Uzupełnij notatkę dotyczącą wydarzeń historycznych. Wpisz właściwe uzupełnienia wybrane spośród podanych w nawiasach.

Po wygaśnięciu linii *(Piastów/Jagiellonów)* mazowieckich, Mazowsze włączono do Polski. W 1569 roku, zgodnie z postanowieniami unii *(krewskiej/lubelskiej)*, stała się ona miejscem sejmów walnych, a od 1573 roku – miejscem królewskich elekcji. Warszawa znalazła się na szlaku pomiędzy jej dwiema stolicami – Krakowem a *(Płockiem/Wilnem)* W roku 1596 przybył do Warszawy dwór królewski, a także sam król *(Stefan Batory/Zygmunt III Waza)*....., który, po pożarze zamku na Wawelu, przeniósł się tu na stałe.

Zadanie 10. (0–1)

Tekst

Te ludy bałtyckie zamieszkiwały w średniowieczu tereny między Pomorzem, Mazowszem, Litwą a Bałtykiem. Obecnie jest to terytorium województwa warmińsko-mazurskiego i obwodu kaliningradzkiego. W XIII wieku organizowały najazdy na Mazowsze, a w latach 1233– 1283 zostały podbite przez Zakon Krzyżacki.

Kogo dotyczy powyższy ten opis? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Tatarów
- B. Olendrów
- C. Prusów
- D. Hunów

Zadanie 11. (0–1)

Tekst

Zabezpieczony bagnistymi rozlewiskami rzek zamek [...] został wzniesiony „na surowym korzeniu”. Za czasów księcia Siemowita III powstał cały kompleks zamkowy w postaci regularnego czworoboku (o wymiarach 48 na 57 metrów) murów obwodowych. Budowa domu wielkiego (pałacu książęcego) rozciągającego się na całą szerokość zamku oraz budowa (lub nadbudowa) dwóch kolistych wież zlokalizowanych w wolnych narożnikach muru były już dziełem Janusza I. Późniejsze przebudowy nie wpłynęły w istotny sposób na zmianę pierwotnego założenia. [...] W czasie potopu zniszczone zostały głównie zabudowania wewnętrzne, natomiast sylwetka zamku zachowała się i stanowi charakterystyczny symbol miasta.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Budowla opisana w tekście, to zamek w

- A. Kórnika.
- B. Niedzicy.
- C. Ciechanowie.
- D. Warszawie.

Zadanie 12. (0–1)

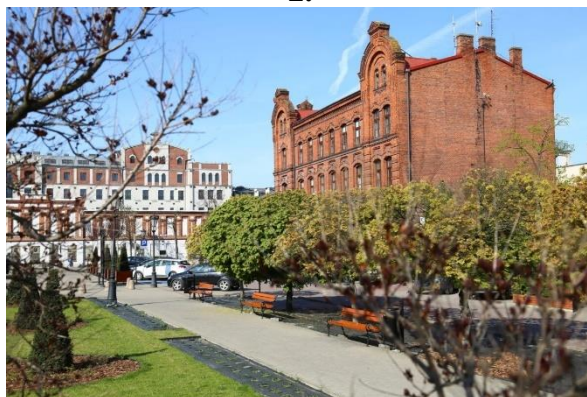
Tekst. Zespół urbanistyczno-architektoniczny w Żyrardowie

Z zabytkowych kompleksów architektury przemysłowej [...] zazwyczaj wymienia się obiekty Łodzi; [...]. Tymczasem [...] w Żyrardowie znajduje się równie dobrze zachowany zespół urbanistyczno-architektoniczny z okresu rewolucji przemysłowej [...]. Choć sama fabryka powstała w 1833 roku, budowa całego kompleksu urbanistycznego zakończyła się dopiero u schyłku XIX wieku. Dzielił się on na trzy strefy: » zabudowania fabryczne przędzalni lnu i bawełny; » dzielnica robotnicza z kościołem katolickim. [...]; » dzielnica wyższej kadry z własnym kościołem ewangelickim. Na szczególną uwagę zasługują tutaj okazałe wille dla urzędników wzniesione w stylu neorenesansowym.

1.

2.

3.

4.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zabytek, o którym mowa w tekście, został przedstawiony na fotografii oznaczonej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 13. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Muzeum Kolei Wąskotorowej, które posiada jedną z największych kolekcji taboru wąskotorowego w Europie, obejmującą ponad 200 parowozów i wagonów, znajduje się w

- A. Płocku.
- B. Grójcu.
- C. Siedlcach.
- D. Sochaczewie.

Zadanie 14. (0–2)

Wskaż, które z wymienionych skansenów, leżą w obrębie współczesnych granic województwa mazowieckiego. Zaznacz dwie właściwe odpowiedzi.

- A. Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu.
- B. Skansen Kurpiowski w Nowogrodzie nad Narwią
- C. Skansen w Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu
- D. Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu

Zadanie 15. (0–1)

Fotografia

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W Warszawie wzniesionych zostało wiele nowoczesnych budynków podkreślających prestiż miasta stołecznego. Budynek prezentowany na zdjęciu jest siedzibą

- A. Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.
- B. Centrum Nauki Kopernik.
- C. Biblioteki Uniwersyteckiej.
- D. Sądu Najwyższego.

Zadanie 16. (0–1)

Fotografia. Pomnik poświęcony pamięci Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego w Broku

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Pomnik postawiono w tej miejscowości, ponieważ Wojciech Bogumił Jastrzębowski

- A. uczęszczał do miejscowej Szkoły Elementarnej.
- B. stworzył Zakład Praktyki Leśnej koło Broku.
- C. pracował w miejscowym tartaku.
- D. tam się urodził.

Zadanie 17. (0–3)

Do podanych tekstów przyporządkuj wizerunek znanej osobistości związanej z Mazowszem, której ten tekst dotyczy. Odpowiedzi zaznacz w tabeli pod zdjęciami.

1.

Lekarz i astronom. Ukończył medycynę w Moskwie, po powrocie do kraju w 1862 roku zamieszkał w Płońsku, gdzie miał praktykę lekarską. W 1872 roku założył tam obserwatorium astronomiczne. Jest autorem pierwszego podręcznika astronomii w języku polskim pod tytułem „Kosmografia”, wydane w 1886 roku w Warszawie.

2.

Władca Polski w latach 1107–1138. Ksiązę z dynastii Piastów, był synem Władysława I Hermana. Umocnił Polskę. Przed śmiercią ustalił zasady następstwa tronu i wprowadził podział terytorialny Polski między swoich synów (ustawa sukcesyjna zwana też testamentem). Pochowany w bazylice katedralnej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Płocku.

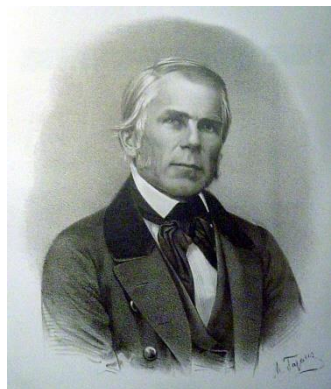
3.

Przyrodnik i pedagog, profesor botaniki, fizyki, zoologii i ogrodnictwa w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa na Marymoncie koło Warszawy. Uczestnik powstania listopadowego. Autor szeregu artykułów oraz książek m.in. „Historia naturalna”, „Traktat o Wiecznym Przymierzu Między Narodami Ucywilizowanymi – Konstytucja dla Europy”.

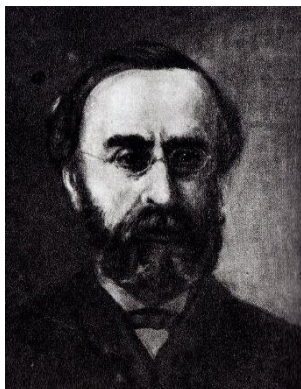
A.

B.

C.

D.

Tekst 1.	A.	B.	C.	D.
Tekst 2.	A.	B.	C.	D.
Tekst 3.	A.	B.	C.	D.

Zadanie 18. (0–2)

Uzupełnij notatkę dotyczącą postaci historycznych. Wpisz właściwe uzupełnienia wybrane spośród podanych w nawiasach.

Związek z Polską stał się dla wielu mazowieckich rodzin szansą na awans społeczny, szczególnie gdy na Mazowszu rezydowała żona Zygmunta I Starego –(królowa Marysienka/ królowa Bona),, która powierzała wiele funkcji administracyjnych w swych ogromnych dobrach zdolnym przedstawicielom miejscowej szlachty, także mniej zamożnej. Jej dwór, podobnie jak w latach późniejszych dwór jej córki – (Anny Jagiellonki/Barbary Radziwiłłówny), stał się miejscem, gdzie Mazowszanie mogli zdobyć polityczne szlify, prestiż i majątek.

*Konkurs Wiedzy o Mazowszu dla uczniów szkół podstawowych
województwa mazowieckiego – 2021/2022. Etap szkolny*

Źródła ikonografii i danych wykorzystanej w zadaniach:

<https://www.mazovia.pl>

<https://pl.wikipedia.org/>

<https://www.wikimedia.org/>

<https://pixabay.com/>

<http://ekartkazwarszawy.pl>

Wymagania programowe

1. symbole województwa i głównych miast na Mazowszu - Zadania: 1, 2
2. położenie i środowisko przyrodnicze - Zadania: 3, 4, 5, 6, 8
3. podstawowe informacje z historii regionu - Zadania: 4, 9, 10, 11, 12, 15
4. główne atrakcje turystyczne - Zadania: 11, 12, 13, 14, 15
5. wielcy Mazowszanie, w tym Wojciech Bogumił Jastrzębowski - Zadania: 16, 17, 18